

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji jest wydawane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. z 2022 r. poz. 1575).

Przewiduje się wydanie nowego rozporządzenia ze względu na rezygnację od roku szkolnego 2025/2026 z realizowania przez uczniów szkół zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” w wyniku wprowadzenia nowego nieobowiązkowego przedmiotu „edukacja zdrowotna”. Wprowadzenie nowego przedmiotu „edukacja zdrowotna” przewidują obecnie procedowane projekty rozporządzeń Ministra Edukacji zmieniające rozporządzenia w sprawie:

- 1) ramowych planów nauczania dla publicznych szkół;
- 2) podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej;
- 3) podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia.

Powyższy projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniający rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej oraz projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniający rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia, określają podstawę programową kształcenia ogólnego w zakresie nowego przedmiotu „edukacja zdrowotna”, który swoim zakresem oprócz dotychczasowych treści z zakresu przedmiotu „wychowanie do życia w rodzinie” skupiających się na treściach związanych z funkcjami rodziny, miłością, przyjaźnią, pełnieniem ról małżeńskich i rodzicielskich, seksualnością człowieka, prokreacją

oraz problemami związanymi z okresem dojrzewania rozbudowano o treści związane ze zdrowiem i aktywnością fizyczną, odżywianiem, zdrowiem psychicznym, społecznym i środowiskowym, Internetem i profilaktyką uzależnień. Jednocześnie treści zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego w zakresie nowego przedmiotu „edukacja zdrowotna” mają pełnić rolę prewencyjną, szczególnie w przypadku przewidywanego możliwego pojawienia się u dzieci i młodzieży zachowań ryzykownych, a poznanie tych treści ma im zapobiegać.

W związku z tym, że zajęcia z nowego przedmiotu „edukacja zdrowotna” będą nieobowiązkowe to uczniowie nie będą oceniani z tego przedmiotu oraz zajęcia nie będą miały wpływu na promocję ucznia do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły przez niego – tak jak to miało miejsce w przypadku zajęć „wychowania do życia w rodzinie”.

Zajęcia z przedmiotu „edukacja zdrowotna” będą prowadzone w:

- 1) klasach IV–VIII szkoły podstawowej, z wyjątkiem szkoły podstawowej dla dorosłych, w wymiarze 1 godziny tygodniowo w każdej z tych klas, przy czym zajęcia będą realizowane w klasie VIII nie dłużej niż do końca stycznia danego roku szkolnego (tj. nie przez cały rok szkolny), z uwagi na przeprowadzany w maju egzamin ósmoklasisty w klasie VIII szkoły podstawowej;
 - 2) branżowej szkole I stopnia, w klasach I–III liceum ogólnokształcącego, z wyjątkiem liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, i w klasach I–III technikum, w wymiarze 1 godziny tygodniowo w klasach I i II albo klasach II i III albo klasach I i III tych szkół
- od roku szkolnym 2025/2026, tj. we wszystkich klasach, w których dotychczas mogły być prowadzone zajęcia „wychowanie do życia w rodzinie”.

Dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, w tym dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym, pozostawia się dotychczasowe rozwiązanie, zgodnie z którym treści dotyczące wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji nadal będą realizowane w ramach obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla uczniów z

niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Dla tych uczniów nie będą organizowane zajęcia „edukacja zdrowotna”.

Zajęcia „edukacja zdrowotna” będą organizowane w oddziałach albo grupach międzyoddziałowych liczących nie więcej niż 24 uczniów, zatem zaproponowano zmniejszenie liczebności grupy w porównaniu z dotychczasowymi zajęciami „wychowanie do życia w rodzinie”, która mogła wynosić 28, co wpłynie korzystnie na zdolność koncentracji uwagi, w tym zaangażowanie uczniów w proces edukacyjny. Jednocześnie umożliwiono organizację zajęć „edukacja zdrowotna” z obszaru zdrowia psychicznego, seksualnego lub dojrzewania w mniejszych grupach, np. możliwe będzie podzielenie oddziału lub grupy międzyoddziałowej (liczącej do 24 uczniów) na mniejsze grupy np. po 12 uczniów, ze względu na tematykę, która porusza zagadnienia wymagające stworzenia odpowiednich warunków do ich omówienia.

W niepublicznych szkołach zajęcia „edukacja zdrowotna” mogą być organizowane w oddziałach albo grupach międzyoddziałowych liczących nie więcej niż 24 uczniów (tak jak w publicznych szkołach), ale na ich realizację należy przeznaczyć liczbę godzin nie mniejszą niż liczba godzin przewidziana dla szkół publicznych.

Działalność edukacyjna szkoły określona przez szkolny zestaw programów nauczania i program wychowawczo-profilaktyczny szkoły powinny tworzyć spójną całość i uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej, dlatego także w projekcie rozporządzenia podkreślono elementy, które ze względu na swój uniwersalny charakter w sposób kompleksowy i harmonijny wyposażą ucznia w wiedzę i umiejętności. W związku z powyższym w realizacji treści programowych zajęć „edukacja zdrowotna” powinny zaistnieć działania związane z:

- 1) wspieraniem wychowawczej roli rodziny;
- 2) wspieraniem ucznia w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej;
- 3) profilaktyką problemów dzieci i młodzieży (np. przeciwdziałaniem uzależnieniom, kryzysom zdrowia psychicznego, zaburzeniom odżywiania, prewencji suicydalnej);
- 4) kształtowaniem postaw prorodzinnych, prozdrowotnych i prospołecznych jako czynników chroniących;
- 5) budowaniem atmosfery szacunku dla różnorodności przy zachowaniu własnych wartości;
- 6) wspieraniem efektów profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami.

W celu przekazania pełnej informacji o celach i treściach realizowanego programu nauczania, podręcznikach, materiałach edukacyjnych, materiałach ćwiczeniowych oraz środkach dydaktycznych nauczyciel prowadzący zajęcia „edukacja zdrowotna” wraz z wychowawcą, w każdym roku szkolnym przed przystąpieniem do realizacji tych zajęć, ma przeprowadzić co najmniej jedno spotkanie informacyjne z rodzicami uczniów niepełnoletnich oraz z uczniami pełnoletnimi. Za przeprowadzenie tych spotkań odpowiedzialny będzie dyrektor szkoły. Ze względu na fakt, że treści przedmiotu „edukacja zdrowotna” dotyczą rozwoju człowieka, jego potrzeb oraz zajęcia te mogą być realizowane z wykorzystaniem różnorodnych narzędzi i metod, to rodzice niepełnoletnich uczniów (jako osoby decydujące o wychowaniu swoich dzieci) i uczniowie pełnoletni powinni być poinformowani o tym przed rozpoczęciem tych zajęć. Dzięki temu rodzice uzyskają szerszą informację o zajęciach, planowanych efektach czyli wiedzy, postawach i zachowaniach, wspierających wychowanie i profilaktykę domową. Ponadto rodzice niepełnoletnich uczniów będą mieć możliwość podjęcia świadomej decyzji dotyczącej zgłoszenia dyrektorowi szkoły w formie pisemnej rezygnacji z udziału ucznia w zajęciach. Oczywiście uczeń pełnoletni nie będzie brał udziału w zajęciach, jeżeli zgłosi dyrektorowi szkoły w formie pisemnej rezygnację ze swojego udziału w zajęciach.

W związku z podjęciem decyzji o wydaniu nowego rozporządzenia na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, utraci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2431).

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2025 r.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806).

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 w związku z § 132 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.